

MỘT SỐ SÁNG KIẾN TRIỂN KHAI CÔNG NGHỆ SỐ TẠI VKSND HAI CẤP CỦA VKSND THÀNH PHỐ ĐÀ NẴNG

VKSND Thành phố Đà Nẵng

Xác định phát triển và ứng dụng CNTT, chuyển đổi số có ý nghĩa vô cùng quan trọng và hết sức cần thiết trong bối cảnh của cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư; thường xuyên được chỉ đạo trong nhiều văn bản của Đảng, Nhà nước và của Ngành KSND, ngày 20/5/2024, Ban cán sự Đảng VKSND thành phố Đà Nẵng đã ban hành Kế hoạch số 82-KH/BCSD về việc triển khai thực hiện Nghị quyết số 129/BCSD ngày 10/4/2024 của BCS Đảng VKSND tối cao về chuyển đổi số của ngành Kiểm sát nhân dân đến năm 2025, định hướng đến năm 2030 nhằm cụ thể hóa các nội dung của Nghị quyết số 05-NQ/TU ngày 17/6/2021 của Ban Chấp hành Đảng bộ thành phố về chuyển đổi số trên địa bàn thành phố Đà Nẵng đến năm 2025, định hướng đến năm 2030; Chỉ thị số 03/CT-VKSTC ngày 17/5/2021 của VKSND tối cao về tăng cường ứng dụng công nghệ thông tin, thúc đẩy chuyển đổi số trong ngành Kiểm sát nhân dân; Chỉ thị số 01/CT-VKSTC ngày 18/12/2023 của Viện trưởng VKSNDTC yêu cầu “*đẩy mạnh thực hiện chuyển đổi số, ứng dụng công nghệ thông tin trong hoạt động VKSND, xác định là khâu đột phá trọng tâm năm 2024 và 2025 của toàn Ngành*”; đồng thời, để bắt kịp nhịp độ phát triển của địa phương khi thành phố Đà Nẵng nhiều năm liên tục đứng thứ nhất về chuyển đổi số và 04 năm liên được vinh danh là đơn vị xuất sắc nhất trong Xây dựng và phát triển đô thị thông minh tại Việt Nam.

Vinh dự là đơn vị giữ vị trí trong top 10 về chỉ số ứng dụng CNTT trong toàn Ngành 04 năm liên tiếp, VKSND thành phố đã liên tục chủ động, sáng tạo trong ứng dụng CNTT, chuyển đổi số, nhất là đã có những cố gắng trong việc triển khai ứng dụng Phần mềm quản lý dữ liệu nội bộ (NAS - Synology) và chủ động lập dự án, đề xuất chính quyền thành phố hỗ trợ mua sắm, lắp đặt hệ thống ghi hình có âm thanh, triển khai có hiệu quả các quy định của Bộ luật Tố tụng hình sự.

VKSND thành phố xin được báo cáo với Hội nghị một số kết quả như sau:

1. Về triển khai Phần mềm quản lý dữ liệu nội bộ (NAS - Synology)

Qua thực tiễn công tác nhận thấy, hồ sơ án được số hoá chủ yếu phục vụ công tác trình chiếu tại phiên toà hoặc lưu trữ, chưa được cập nhật thường xuyên quá trình giải quyết và trình ký kèm theo tài liệu số hoá chuyển lãnh đạo Viện theo dõi, duyệt án. Do đó, từ năm 2021, VKSND quận Sơn Trà đã nghiên cứu, phối hợp xây dựng và ứng dụng Phần mềm quản lý dữ liệu nội bộ. Phần mềm này đã được Cục 2 VKSND Tối cao kiểm tra, đánh giá; được Trung tâm phát triển hạ

tăng công nghệ thông tin thuộc Sở Thông tin truyền thông TP Đà Nẵng kiểm duyệt an toàn. Với quyết tâm chuyển đổi số, nâng cao chất lượng quản lý, điều hành, tháng 6/2024, đơn vị đã triển khai mua sắm, lắp đặt đồng bộ hệ thống phần mềm Quản lý dữ liệu nội bộ cho 06 đơn vị quận, huyện và VKSND thành phố từ nguồn kinh phí tự chủ và tranh thủ các nguồn hỗ trợ khác gần 400 triệu đồng. Phần mềm được sử dụng dựa trên dữ liệu của tất cả các khâu công tác, từ hình sự, dân sự, thi hành án, tạm giữ, tạm giam... được số hoá lưu và lưu trữ trên phần mềm theo từng vụ án, từng lĩnh vực và từng Kiểm sát viên phụ trách xây dựng nên một kho dữ liệu chung cho toàn đơn vị. Các thư mục được chia theo thư mục cá nhân, tương ứng với mỗi công việc mà công chức phụ trách.

Với kho dữ liệu được xây dựng, lãnh đạo Viện được phân quyền truy cập có thể theo dõi tất cả các công việc của các KSV, KTV thuộc các nhóm án mình phụ trách, quản lý, chỉ đạo, điều hành chung; theo dõi được số lượng án của từng KSV; theo dõi quá trình giải quyết từng hồ sơ vụ án, từng giai đoạn tố tụng, quản lý hồ sơ công việc, duyệt các báo cáo đề xuất trên phần mềm, tích hợp quản lý nhân sự, chấm công, ngày phép... và là cơ sở để đánh giá khối lượng công việc, cường độ, hiệu quả công việc mà mỗi công chức đang thực hiện.

Công chức trong đơn vị có thể khai thác, trích xuất, chuyển, gửi, sao chép theo nhu cầu để phục vụ nhiệm vụ chuyên môn; tự tra cứu, trích xuất nội dung mình cần.

Phần mềm giúp tiếp nhận nhanh mọi thông tin về hoạt động của đơn vị, thông tin của Ngành và các văn bản nghiệp vụ liên quan. Lãnh đạo Viện, công chức dù ở bất kỳ nơi đâu cũng có thể thực hiện công việc và báo cáo/ duyệt công việc theo phân công thông qua tính năng “*Công việc xử lý hàng ngày*”, chứ không nhất thiết phải đang có mặt ở đơn vị. Tất cả đều thực hiện trên môi trường số.

Phần mềm tích hợp Sở điện tử, công chức có thể tự đăng ký số, lệnh, quyết định theo từng mẫu số và theo dõi, quản lý thời hạn tạm giữ, tạm giam, án tạm đình chỉ... **Nhật ký kiểm sát điện tử** và **Báo cáo án điện tử** được áp dụng ngay từ trong giai đoạn giải quyết nguồn tin về tội phạm. Sau khi được các Kiểm sát viên lập, sẽ được số hoá và được cập nhật trên phần mềm theo lĩnh vực được phân công, lãnh đạo Viện trong đơn vị sẽ chủ động xử lý.

Ngoài ra, phần mềm còn có 1 hệ thống hóa pháp luật chuyên ngành phục vụ công tác nghiên cứu, tra cứu của công chức, người lao động và cung cấp, hỗ trợ một số công cụ, cách thức để phục vụ cho công tác nghiệp vụ của Kiểm sát viên (như hỏi cung, phúc cung ghi âm, ghi hình có âm, thành lập nhật ký kiểm sát điện tử, báo cáo án điện tử, báo cáo án bằng sơ đồ tư duy, phiên tòa số hóa, trình chiếu chứng cứ...).

Về tính năng bảo mật: Phần mềm được trang bị tính năng tự động chặn địa chỉ mạng (IP) đối với máy đăng nhập quá nhiều lần xác thực, được trang bị tính năng chạy bảo mật (Security Advisor) cài đặt sẵn có thể quét để tìm các sự cố cấu hình DSM, đưa ra gợi ý để giữ an toàn cho NAS Synology. Cài đặt chế độ tự động đăng xuất, truy cập vào phần mềm phải có địa chỉ mạng cơ quan; có kỹ năng cài đặt mạng riêng ảo (VPN); biết tên và mật khẩu sever; có tài khoản và mật khẩu đăng nhập; có Hệ thống bảo mật 02 lớp bằng tin nhắn qua điện thoại.

Phần mềm giúp lãnh đạo Viện, công chức thụ lý án hình sự theo dõi, quản lý chặt chẽ số lượng, tỷ lệ % giải quyết án của toàn đơn vị, từng loại án, từng nhóm tội, từng tội danh, điều luật cụ thể; theo dõi và thông báo về thời hạn giải quyết, thời hạn tạm giữ, tạm giam nhanh chóng và chính xác; quản lý vụ án, vụ việc tạm đình chỉ. Lãnh đạo Viện có thể kiểm tra kết quả, tiến độ công việc hàng ngày, tuần, hàng tháng của công chức để quản lý sâu sát hơn.

2. Triển khai Hệ thống ghi hình có âm thanh trong tố tụng hình sự

Bộ luật Tố tụng hình sự năm 2015 chính thức có hiệu lực thi hành từ ngày 01/01/2018, quy định bắt buộc phải ghi âm hoặc ghi hình có âm thanh trong việc hỏi cung bị can tại khoản 6 Điều 183¹. Đồng thời, khoản 5 Điều 442 BLTTHS², các Điều 185, 186, 187, 188 BLTTHS³ cũng quy định việc bắt buộc hoặc có thể ghi âm hoặc ghi hình có âm thanh khi lấy lời khai người đại diện theo pháp luật của pháp nhân hoặc những người tham gia tố tụng khác.

Triển khai BLTTHS, tại Thông tư liên tịch số 03/2018 ngày 01/02/2018, có hiệu lực thi hành từ ngày 18/3/2018, liên ngành BCA-VKSNDTC-TANDTC-BQP cũng hướng dẫn cụ thể trình tự, thủ tục thực hiện ghi âm hoặc ghi hình có âm thanh; sử dụng, bảo quản, lưu trữ kết quả ghi âm hoặc ghi hình có âm thanh trong quá trình điều tra, truy tố, xét xử. Đến ngày 21/7/2020, Viện trưởng VKSND tối cao ban hành Quyết định số 264/QĐ-VKSTC về Quy trình tạm thời kiểm sát việc ghi âm hoặc ghi hình có âm thanh của cơ quan có thẩm quyền điều tra; trực tiếp ghi âm hoặc ghi hình có âm thanh khi hỏi cung bị can, lấy lời khai trong các giai đoạn khởi tố, điều tra, truy tố có hiệu lực kể từ ngày ký. Mặc dù Thông tư liên tịch số 03/2018 nêu rõ: “*Bộ Công an phối hợp với các Bộ, Ngành có liên quan quyết định cụ thể*

¹ Khoản 6 Điều 183 BLTTHS: “6. Việc hỏi cung bị can tại cơ sở giam giữ hoặc tại trụ sở Cơ quan điều tra, cơ quan được giao một số hoạt động điều tra phải được ghi âm hoặc ghi hình có âm thanh. Việc hỏi cung bị can tại địa điểm khác được ghi âm hoặc ghi hình có âm thanh theo yêu cầu của bị can hoặc của cơ quan, người có thẩm quyền tiến hành tố tụng”.

² Khoản 5 Điều 442 BLTTHS: “5. Việc lấy lời khai của người đại diện theo pháp luật của pháp nhân tại trụ sở Cơ quan điều tra, cơ quan được giao nhiệm vụ tiến hành một số hoạt động điều tra phải được ghi âm hoặc ghi hình có âm thanh. Việc lấy lời khai của người đại diện theo pháp luật của pháp nhân tại các địa điểm khác được ghi âm hoặc ghi hình có âm thanh theo yêu cầu của người đại diện, của cơ quan, người có thẩm quyền tiến hành tố tụng”.

³ Điều 187 BLTTHS: “Việc lấy lời khai của người làm chứng có thể ghi âm hoặc ghi hình có âm thanh”.

Điều 188 BLTTHS: “Việc triệu tập, lấy lời khai của bị hại, đương sự được thực hiện theo quy định tại các điều 185, 186 và 187 của Bộ luật này. Việc lấy lời khai của bị hại, đương sự có thể ghi âm hoặc ghi hình có âm thanh”.

nơi có điều kiện để thực hiện việc ghi âm hoặc ghi hình có âm thanh trong điều tra, truy tố, xét xử. Chậm nhất đến ngày 01/01/2020 thực hiện thống nhất việc ghi âm hoặc ghi hình có âm thanh trong điều tra, truy tố, xét xử trên phạm vi toàn quốc”, tuy nhiên, tính đến năm 2023, VKSND tối cao, thậm chí cả Bộ Công an vẫn chưa trang bị các trang thiết bị để triển khai các quy định nêu trên về ghi âm, ghi hình có âm thanh trên thực tế.

Để các quy định này sớm được triển khai thực hiện, phục vụ hoạt động chuyên môn nghiệp vụ, từ năm 2021, VKSND thành phố đã chủ động xây dựng Đề án Hệ thống ghi hình có âm thanh trong tố tụng hình sự phục vụ cải cách tư pháp trình chính quyền thành phố phê duyệt và được đồng ý hỗ trợ kinh phí với số tiền gần 1,9 tỷ đồng để mua sắm trang thiết bị ghi âm, ghi hình có âm thanh, lắp đặt tại VKSND thành phố và 07 VKSND quận, huyện. Hệ thống thiết bị gồm có camera toàn cảnh, camera cận cảnh, micro chung, micro theo vị trí và thiết bị chính ghi âm, ghi hình do Bộ Công an cung cấp đều đạt tiêu chuẩn kỹ thuật theo Quyết định số 291/QĐ-VKSTC ngày 10/9/2021 của VKSND tối cao. Hệ thống được mua sắm, lắp đặt và chính thức đưa vào vận hành, sử dụng từ ngày 01/12/2023. Tiếp theo đó, khoảng giữa năm 2024, khi được VKSND tối cao trang bị bộ thiết bị hỏi cung, lấy lời khai ghi âm, ghi hình có âm thanh di động, hai cấp Kiểm sát thành phố đã khai thác các tính năng để tiến hành thực hiện 154 cuộc hỏi cung được ghi âm, ghi hình có âm thanh bằng cách song song sử dụng cả 2 bộ thiết bị di động và cố định. Việc làm này đã giúp hai cấp Kiểm sát chủ động trong củng cố chứng cứ, hồ sơ, nhất là đối với những vụ án có bị can tại ngoại, dễ bị tác động bởi những tác nhân từ bên ngoài; đồng thời, việc ghi âm, ghi hình có âm thanh đối với những người tham gia tố tụng khác trong vụ án không chỉ có ý nghĩa quan trọng trong đảm bảo tính phù hợp với các chứng cứ khác trong vụ án, mà còn là nguồn chứng cứ quan trọng và thuyết phục nếu họ không tham gia phiên tòa; nâng cao chất lượng tranh tụng của Kiểm sát viên; nâng cao chất lượng công tác cải cách tư pháp tại địa phương.

3. Kiến nghị, đề xuất:

Qua thực tiễn áp dụng, triển khai tại hai cấp VKSND thành phố Đà Nẵng, Phần mềm Quản lý dữ liệu nội bộ (NAS-Synology), mặc dù đã được trang bị các tính năng bảo mật, song vẫn được xây dựng trên nền tảng phần mềm có nguồn gốc từ Hoa Kỳ, với kinh phí ít ỏi của đơn vị, phần mềm vẫn sử dụng mạng Internet chung và chưa có hệ thống mạng WAN riêng biệt nên không đảm bảo 100% tính bảo mật.

Đối với hệ thống ghi âm, ghi hình có âm thanh của hai cấp Kiểm sát thành phố hiện nay không được phép nối mạng, các cuộc hỏi cung có ghi âm, ghi hình

được VKS quận, huyện lưu tại đơn vị và không kết nối với hệ thống VKS thành phố nên đối với một số vụ án có tính chất đặc biệt phức tạp thuộc thẩm quyền cấp dưới khó kết nối, xin ý kiến chỉ đạo kịp thời của lãnh đạo cấp trên; đồng thời, chưa được lưu trữ đồng bộ về máy chủ đặt tại VKSND thành phố.

Để khắc phục các bất cập trên, tăng tính bảo mật, an toàn trên không gian mạng, tiến tới có thể áp dụng rộng rãi phần mềm Quản lý dữ liệu nội bộ (NAS-Synology), đơn vị kính đề xuất VKSND tối cao:

Thứ nhất, sớm triển khai hệ thống mạng WAN cho toàn ngành Kiểm sát nhân dân để 2 hệ thống của VKSND thành phố được sử dụng hệ thống mạng riêng biệt này, đảm bảo tính bảo mật, an toàn thông tin trên không gian mạng.

Thứ hai, sớm có khung pháp lý để điều chỉnh về các nội dung của Phần mềm dữ liệu nội bộ của ngành KSND, Sổ thụ lý điện tử, Nhật ký kiểm sát điện tử, Báo cáo án điện tử, Số hoá hồ sơ và Lưu trữ điện tử,... để phục vụ cho các hoạt động của ngành Kiểm sát nhân dân trong thời gian đến.

Xin chân thành cảm ơn Hội nghị đã lắng nghe!